

***МЕНІ Ї ДУЖЕ ХОПІЛОСЯ, ЩОБ НОВИЙ
ФАКУЛЬТЕТІ УСПІШНО ПОЧАВ СВОЮ РОБОТУ***

Напередодні 1 вересня в ряді ЗМІ з'явилися статті, в яких ставиться під сумнів доцільність створення в Ужгородському національному університеті природничо-гуманітарного факультету з угорською мовою навчання фахових дисциплін. Прокоментувати цю ситуацію, ми попросили ректора УжНУ, доктора історичних наук, професора Миколу ВЕГЕША.

– Миколо Миколайовичу, незабаром 1 вересня, початок навчального року, з попередніх розмов з Вами нашим читачам уже відомо, що останніми роками УжНУ успішно реалізує ряд програм пов'язаних з угорськомовною освітою. Який на разі стан справ, і які перспективи подальшого розвитку цієї справи?

– Насамперед хотілося б привітати всіх освітян, а також студентів та учнів, особливо тих хто 1 вересня тільки набув цього статусу, з початком нового навчального року. Сподіваюся, що наступний учбовий рік стане черговим нашим здобутком на теренах педагогічної «ниви», в тому числі стане черговим кроком до утвердження міжнаціонального порозуміння і толерантності в освітній сфері. Ви, абсолютно точно відмітили, що питанню забезпечення освітніх прав угорської національної меншини в УжНУ приділяється особлива увага. Свідченням цьому є і створення впродовж останніх років ряду кафедр з угорською мовою навчання, на базі яких бажаючі студенти мають можливість отримувати освітні послуги рідною мовою: це і традиційно успішна діяльність Центру гунгарології УжНУ, кафедри угорської мови та літератури, започаткування реалізації ряду інших програм щодо роботи з угорською національною меншиною, приміром, діяльність Центру законотворчості при юридичному факультеті, який серед іншого забезпечує функціонування угорськомовних студентських гуртків.

У нас нема жодних сумнівів, що згадана діяльність УжНУ по роботі з угорцями є цілком виправданою і перспективною справою, адже це цілком відповідає інтересам і потребам багатонаціонального Закарпаття, яке історично є традиційною домівкою для понад 150-ти тисяч громадян України угорської національності. До того ж, ні для кого не секрет, що я є палким прихильником євроінтеграційних намірів України, переконаний, що Україна є великою Європейською Державою, і повинна посісти гідне місце в єдиній цілісній сімі європейських народів. Сучасна Європа є прикладом максимально комфортного сумісного проживання тисяч різних національностей. І Україна не повинна стати виключенням.

Хоча я не правник, але з впевненістю можу стверджувати, що практика забезпечення права національних меншин на здобуття освіти рідною мовою, є беззаперечним і одним із основоположних принципів дотримання прав людини, і саме європейський досвід лежить в основі цих правових гарантій. Свідченням цьому є як мінімум відповідні вимоги таких загальновизнаних і авторитетних міжнародних нормативно-правових актів, як ратифіковані Україною Рамкова Конвенція Ради Європи про захист національних меншин та Європейська Хартія регіональних мов та мов меншин.

Це нормальна європейська практика коли забезпечення національною самобутності, в тому числі і у питанні освіти рідною мовою є одним із пріоритетів державної політики. І УжНУ, як найбільш авторитетний вуз багатонаціонального Закарпаття, на моє глибоке переконання, не повинен залишатись осторонь цих питань. Погодьтеся, наші починання щодо угорців, в кінцевому результаті тільки зміцнять українську державність. Адже, використовуючи угорську мову у навальному процесі, створюючи з цією метою відповідні структурні підрозділи університету, ми тим самим інтегруємо угорців в українське суспільство, даємо їм реальний шанс стати повноцінно освіченими громадянами України, які

зможуть застосувати отримані знання в своєму традиційному середовищі проживання, слугувати своєрідним «містком» взаєморозуміння між угорцями та представниками інших національностей України.

Крім того, не секрет, що абітурієнти угорської національності в силу об'єктивних причин пов'язаних насамперед через виключно угорськомовне середовище виховання, мають ряд труднощів із здобуттям освіти, оскільки через природно невисокий рівень володіння українською мовою, мають значні складнощі з доступністю учбового матеріалу, як на рівні шкільної, такі і на рівні вищої освіти. А тому, ми повинні якимись чином компенсувати ці їхні складнощі. Скажу відверто, я тільки вітаю відповідні рішення Міністерства освіти і науки України, відповідно до яких ще три роки тому УжНУ було виділено 20 додаткових місць за рахунок державного замовлення на спеціальність «історія» для створення відділення з угорською мовою підготовки відповідних спеціалістів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» та «спеціаліст». Цьогоріч ми отримали по 10-ть цільових місць за рахунок державного замовлення для угорськомовних абітурієнтів на спеціальності «фізика» та «математика». Заради справедливості скажу, що ми не з меншою повагою ставимось і до інших національностей, намагаємось максимально врахувати їх національні особливості та інтереси в контексті здобуття вищої освіти в нашому вузі. Зокрема за останні 3 роки Приймальною комісією було виділено цільові направлення для випускників шкіл з румунською мовою навчання, окрім того в цьому році, не зважаючи на те, що в області ще не функціонують школи з словацькою мовою навчання, Міністерством освіти і науки було виділено додатково 5 місць на словацькому відділенні, яке функціонує в рамках філологічного факультету. Хоча, нажаль, через ряд об'єктивних причин, таких як до-прикладу малочисельність, застосувати аналогічні як до угорців заходи ми не в змозі. Важливу і принципову роль у питання розвитку угорськомовної освіти в УжНУ відіграла і активна позиція безпосередньо самих угорців. Не секрет, що Демократична спілка угорців України надала університету не тільки організаційну допомогу, зокрема на рівні постановки відповідних питань перед Урядом та Міносвіти, а й виділила дієву фінансову допомогу для матеріально-технічного оснащення відповідних структурних підрозділів університету. Принагідно зазначу, що саме УжНУ визначено МОН України базовим університетом України щодо транскордонного українсько-угорського співробітництва. Сподіваюся, що і в подальшому така співпраця буде продовжуватись і поглиблюватись.

– Миколо Миколайовичу, розкажіть детальніше про перспективи, зокрема угорську громаду хвилює питання стосовно створення угорськомовного факультету, адже несподівано, останнім часом з в діях та висловлюваннях окремих посадових осіб, і нажаль насамперед завідувача кафедри історії Угорщини та євро інтеграції, почали лунати, м'яко кажучи,

дивні не приховані сигнали до заперечення взагалі самої ідеї створення факультету?

– Що стосується подальших планів стосовно угорців, це не секрет, що основними наразі є питання започаткування роботи природничо-гуманітарного факультету з угорською мовою навчання фахових дисциплін. До речі, зазначу, що будучи створеним саме на основі відповідних рекомендацій та рішень центральних органів влади, з метою збільшення ефективності координації учбового процесу, він об'єднає в одному структурному підрозділі кафедру історію Угорщини та євроінтеграції, новостворену спільним рішенням конференції трудового колективу УжНУ та Вченої ради університету кафедру фізико-математичних дисциплін, та кафедру угорської мови та літератури. Мені б дуже хотілося, щоб цей факультет успішно почав свою роботу. Хоча започаткування будь-якої справи, а тим більше створення нового факультету, процес нелегкий і не рідко суперечливий, містить ряд труднощів, але я впевнений, що все буде нормально. Запорукою цьому є насамперед традиційно високотолерантний професорсько-викладацький колектив вузу, тим більш що очолити новостворений структурний підрозділ погодився надзвичайно авторитетний і знаний як в Закарпатті, так і далеко за його межами науковець, завідувач кафедри угорської мови та літератури, директор Центру гунгарології професор Петро Лизанець.

2008 рік.